

**GOFFMAN TERMİNOLOJİSİ AÇISINDAN UZMAN
TARTIŞMACI KİMDİR? NEYİ İFADE EDER?
YA DA KONUŞMA BİÇİMLERİ VE MEDYA TİPOLOJİLERİ**

Hüseyin KÖSE*

*Qui est-ce le discuteur spécialiste et quel est l'expression point de vue de
la terminologie goffmanienne? Ou bien les manières de parler ve les
tipologies médiatiques*

Dans la littérature générale de communication, on sait bien que connu comme 'la terminologie goffmanienne' dont l'essence, c'est la possibilité d'un fait communicationnel depend les complexes de rôle des acteurs. Ces complexes de rôle est surtout très évident dans les programmes de débats télévisuels. Parce que les discuteurs médiatiques, d'un part, soutiennent le discours de 'l'information continuel et officiel' avec les troubles de leur rôles; d'autre part, être vivant que le complexe d'identité en même temps, ils ne font que ce qu'on leur dit. D'autre part, comme il le note les situations d'échanges face à face constituent un objet

*Yrd.Doç.Dr., Atatürk Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü

d'étude en soi. C'est à dire un objet d'étude d'identité. Car elles sont les plus petits lieux à partir desquels on peut observer la construction de la vie sociale. Goffman offre des pistes remarquables par la réalisation d'une véritable sociologie de l'événement et de la situation, réalisée à l'aide d'une analyse détaillée des rituels conversationnels. D'après Goffman, les spécialistes, avant toute chose, représentent-ils le savoir définis point de vue du traditionnel. Dans la terminologie goffmanienne, on est consolide l'existence du discuteur spécialiste dans le statut privilégié des opinions traditionnelles. Les discuteurs spécialistes en tant que les intellectuels médiatiques produisant les déclarations excessives dans le champ médiatique, empêchent aussi le tour de parler des autres. C'est un premier problème très important. Si les discuteurs acceptés ont plus le droit de parler que les discuteurs inacceptés, on ne parle plus de la représentation égale entre les parties. En deuxième problème; si une déclaration est la produite par quelqu'un qui vit le complexe de rôle, jusqu'à quel point elle est permis d'avoir confiance?

Cet article essaye de manifester l'importance de la parole inappréciée qui a disparut à cause des déclarations officielles et excessives dans le champ médiatique.

Les mots clés: les discuteurs spécialistes, le complexe de rôle, les manières de parler, la communication et la terminologie goffmanienne.

.....

Genel iletişim literatüründe Goffman terminolojisi diye bilinen şeyin özü kısaca şudur: Belli bir iletişimsel olaya uymanın olabilirliği, tarafların kendi verili konumlarıyla ilişkilerinde görece bir belirsizlikle sonuçlanan rollerin bulanıklığına dayanır. Bu rol karmaşası, özellikle tv'de sıklıkla boy gösteren uzman tartışmacılar söz konusu olduğunda daha belirgindir. Uzman konuşmacı ya da tartışmacılar, tv ekramında yapılandırılan 'sürekli enformasyon' söyleminin içinde barındırdığı tehlikelerin bilincinde olsunlar ya da olmasınlar, çoğunlukla bir araçtırılar. Kendilerine ne yapmaları gerektiği söylenmişse yalnızca onu yaparlar; onlar başlı başına bir sorun değil, ama sorunun bir parçasıdırılar. Çoğunlukla geleneksel bakış açısından tanımlanmış bilgiyi ve bireyde lokalize olmuş enformasyonu temsil ederler. Uzmanlar, yayının gereklerine göre, bazen de 'demagog canlandırıcılar' olarak çıkarlar karşımıza. Söylemleriyle sarsılmaz bir medya doksa'sını (kamuoyunu) daha da güçlendirici ve statükocu yapıyı destekleyici kültürel ve siyasal bir iklim yaratırlar. En yeni fikirler beyan ettikleri anda bile, varlık alanları içinde, sınırları önceden çizilmiş bir yapının değer ve normlarına katkıda bulunmayı sürdürürler ve hepsinden önemlisi de, sıklıkla rol ve görüş değiştirdiklerinin farkında bile olmaksızın, eylemleriyle entelektüellerin politik mücadelelerinin yenilenmesine ilişkin bir erdem ölçüsü sunmaktan da geri durmazlar. Goffman terminolojisi içinde uzmanın varlığı, geleneksel bakış açılarının ayrıcalıklı konumu içinde güvenilir kılınmıştır. Dolayısıyla böyle bir uzmanın soyunduğu rol ya da

roller, tv'deki açık oturum tartışmalarında yapılandırılan özgül egemenlik ilişkilerinin de bir parçası ya da doğrudan uzantısıdır. Bu yönüyle, medya uzmanı ya da tartışmacısı, aynı zamanda, politika tarafından uzun süre denetim altında tutulmaya çalışılan politik-ekonomik-medyatik görünümün de bir parçasıdır öte yandan. Uzman, kendi kendini yaratan bir vahiy olarak da tanımlanabilecek olan iletişim toplumunun, kendi varoluş mitini yayma aracı olduğu kadar, böyle bir mit yoluyla elde edilecek çıkarların da kurucu mekanizması olarak işlev görür. Çünkü böyle bir uzmanın varlığı da, kendisini yaratan 'reel medyatik bilgi sektörü'nün ayakta kalmasına bağlıdır bir anlamda. Konuyu bu şekilde çerçevelendirdikten sonra, kısaca Swift'in 'nutuk makineleri', Bourdieu'nün 'atılabilir düşüncenin sözcüleri' diye tanımladığı uzmanlar kimlerdir? Neyi ifade ederler? Özel olarak ise, Goffman terminolojisi açısından medya uzmanı, konuşmacı ya da tartışmacılarının medyatik düzen içinde temsil ettikleri anlamlar ve üstlendikleri iletişimsel roller nelerdir, bu sorulara yanıtlar aramakta yarar vardır.

Uzman Konuşmacılar: Roller ve Medya Tipolojileri

Medya alanında genellikle yenilikçi ve alışılmışın dışındaki bakış açıları, geleneksel türler içinde örtük biçimde var olan epistemolojilerin bir açığa vuruluşu olarak işlev görürler. Enformasyon magazinleri ve belgeseller bunlardandır. Bu 'geleneksel türler' Livingstone ve Lunt'a göre;

"Değerli olana değer biçerler ve bayağı deneyimi değersizleştirirler" (Livingston ve Lunt, 1993; 149).

Bu bayağı deneyimin değersizleştirilmesi işlemi önemlidir; çünkü beraberinde doğal olarak bilginin ve gücün bir düzenlenişini getirirken, söz'ün yayılım ve etki alanını belirler, ona sınırlar koyar. Yine Goffman terminolojisinde, geleneksel olarak konuşan kişi uzmandır ve buna karşılık, dinleyiciler de sıradan kişilerdir:

"Eğer bir tartışmada, bu ikinciler ekranda boy gösterecek olurlarsa, bu, onların konuşan kişiler oldukları anlamına gelmemelidir. Çünkü onlar, özel bir bilgi adına konuşsalar da bu bilgi, onların varlığını destekleyen bilgi değildir" (Livingston ve Lunt, 1993: 150).

Goffman'ın, bir tv tartışmasında "konuşmacı" ve "dinleyici" olarak ayırmıştığı kavramlara yüklediği karşıtlıklar anlaşılır karşıtlıklardır. Öncelikle, Goffman'ın altını çizmeye çalıştığı konuşmacı ve dinleyici modeli bir ikilik (dyade) fikri üzerine kuruludur. Kişiler birbirleriyle etkileşim içine girerek konuşmaya başlarlar; bu, birbirleriyle kurdukları dolaysız bir ilişkidir, arada başka hiçbir araç yoktur. Konuşan kişi, kendini ifade etme olanağıyla dopdoluyken, diğeri dinleyici rolünü üstlenerek sabırla dinler. Ancak Goffman, bu konuşmacı ve dinleyici kavramlarının ortalama bir dilden geldiğini ve dolayısıyla yeterli gündelik bir iletişim çözümlemesi için kısıtlayıcı olduğunu belirtir (Livingston ve Lunt, 1993: 151).

Bu açıdan, Goffman daha anlaşılır bir etkileşim için üç tür konuşmacıdan söz eder: *sorumlu*, *canlandırıcı* ve *yazar konuşmacı*. Goffman'a göre, bu üç konuşmacı türü içinde en belirleyici olanı, iletişimin fiziksel eksenini oluşturan *canlandırıcı konuşmacıdır*. Canlandırıcı konuşmacının en temel özelliğinin, kısaca, sözün seslerini ve görüntülerini (mimikler, jestler v.s.) üretmek olduğu söylenebilir. Ama verili bir sözü canlandıran kişi, doğal olarak *yazar konuşmacıdır*. Yazar konuşmacı, tartışmada ifade edilen sözlere asıl rengini veren ve dolayısıyla tartışmayı daha da geliştiren konuşmacıdır. *Sorumlu konuşmacı* ise, ifade edilen sözler yoluyla oluşturulan etkileşim içinde, toplumsal kimliğiyle, bu sözlerin otoritesini güvence altına alan konuşmacıdır. Bourdieu'nün deyimiyile "sembolik kapital"e sahiptir bu konuşmacı (Livingston ve Lunt, 1993: 152). Dolayısıyla konumuz açısından bu sonuncu konuşmacı türünün önemi büyüktür. Sorumlu konuşmacının bağlı bulunduğu toplumsal bir statü ya da toplumsal/kültürel/siyasal bağlama uygun bir kimliğinin olması kadar doğal bir şey yoktur. Ancak, bu toplumsal kimliğin medya alanında sahip olması gereken temsil kabiliyeti ve bu temsiliyetin etkili bir biçimde medya söylemine yansması konusunda ciddi kuşkular olduğu da su götürmez bir gerçektir. Burada söz konusu olan, yalnızca medyatik söyleme dönüşme olanağı bulamamış bir beyan üretiminin toplumsal temsil işlevini yitirmesi değil; aynı zamanda toplumsal kimliğin belirginleşmesine olanak tanımayan diğer söylemsel aktörlerin baskın ve

dayatmacı eğilimleridir. Kamusal aydının söylemi de bu anlamda, resmi medya söyleminden düşürülmüş bir artık beyan, bir *fazlalık* durumu olarak çıkmaktadır karşımıza. Asıl sorun da budur. Çünkü kamusal aydının kamusal sorunları dile getirme ya da öne çıkarma becerisi, aşırı beyanların hükmedici gücü karşısında gerilemeye ve gitgide çözülüp yok olmaya yüz tutmaktadır. Goffman'ın, sözün ya da herhangi bir beyanın engellenmesine ilişkin yaptığı vurgunun gerisinde, tastamam etkileşimsel ortamlarda yaşanan bu aşırı beyanların ve rol karmaşalarının varlığı söz konusudur. Kamusal aydının beyanlarının hükümsüz kılınışına yol açan bir dizi etkileşimsel süreçtir bu.

"Bir beyan üretiminin hükmünden kurtulmak için" diye yazar Goffman *Konuşma Biçimleri* adlı yapıtında; "canlandırıcı, yazar ve sorumludan oluşan bu üç konuşmacı kavramını aynı anda hesaba katmak gerekir" (Goffman, 1981: 145).

Medyatik söyleme dahil olan uzman konuşmacıların sundukları belli bir beyanın hükmünden kurtulma çabaları, medyatik sözün ya da mesajın içeriksizleşmesi ve o sözü dile getiren kişi açısından da belli bir *kimliksizleşmeyi* ortaya koyduğu içindir ki, hayli önemlidir. Bu, sözün sürekli olarak anlam değişimine uğramasına bağlı olarak, konuşmacının da sürekli konum, rol ve kimlik ya da *yüz* değiştirmesi anlamına gelir. Bunun içindir ki, Goffman, yine aynı yapıtında;

"Durmaksızın konum değiştiren bir konuşmanın katılımcıları" tezinden hareket eder (Goffman, 1981: 128).

Buna göre, özellikle tv'de medyatik beyan üretiminin sürekliliği ve izleyicilerin kafalarındaki "boşluğun" da asla genişlememesi için, sunulmuş her beyanın yeri, eşzamanlı olarak ya da ardışık biçimde başka bir beyan tarafından doldurulmak zorundadır. Beyanın derinleştirilmesine karşılık, mesaj içeriklerinin göçebeliği esas kaygı olarak gündeme gelir. Bu kesintisiz yayın biçimi, temel dayanağını, *izleyiciyi sıkımsama* ilkesinde bulur. Goffman'a göre, yayın akışındaki bu kaygı yüzünden verili bir etkileşim durumunda, her konuşmacı "kasket değiştirmektedir" (Goffman, 1981: 128). Ve her konuşmacı, yine kendi sözlerinin bağlı olduğu yeni bir rolle canlandırıcı ve yazardan arta kalan zamanda sorumlu kişi olacaktır. Bunun anlamı kısaca şudur: Her konuşmacı, öne sürdüğü yeni bir beyanla, yeni bir resmi statü ya da kimlik edinir; rollerin bu iç içeliği, öne sürülen beyanlar anlamında yeni düşünsel çatışmalar yaratmaya değil; tartışmacıların birbirini izleyen bir dizi tepkisel durum sayesinde, ilgiyi canlı tutmaktan başka bir şeye hizmet etmez. Goffman terminolojisinde, bir tartışmada hazır bulunan ya da bir tartışmaya tanıklık eden dinleyiciler de, katılımcı bir konumda yer alırlar. Livingston ve Lunt'un da belirttiği gibi, Goffman, bir tartışmada dinleyicilerin durumunu sahip oldukları roller üzerinden ve söz konusu bu rollerin etkileşimsel bağlamda taşıdıkları *onaylanmışlık düzeyiyle* açıklar. Buna göre, bir tartışmada, her dinleyici, öncelikle etkileşimsel bir konuma sahip olmakla birlikte, konuşmacıların söylediğini dinler ve gönüllü katılımcı olarak toplumsal ve resmi bir statüye sahiptir. Ancak bu, yine de onun tartışmaya etkin

biçimde katılabildiği anlamına gelmez; üreteceği beyanın tartışma platformu ya da bağlamı içinde onaylanmışlık düzeyinin yüksek olması şarttır. Bunun içindir ki, onaylanmış bir katılımcı tartışmayı dinleyebilir ve dinleyen biri onaylanmış bir katılımcı olamaz. Dinleyicinin her iki konumu da şu halde, ayırt edici olmak zorundadır; çünkü herkes oyunda iletişimsel bir rol ve farklı sorumluluklar üstlenir: Örneğin onaylanmış dinleyici, konuşmayı dinleme niyetinde olmadığını dile getiremez ve 'ilgisizliği oynamak' durumunda kalmaz; çünkü onaylanmış bir kimliği ve statüsü bulunduğu için sorumlu bir kişidir o (Livingston ve Lunt,1993: 151).

Şu halde, medyatik alana belli bir beyan üretimi sunmak yetmez; aynı zamanda bu alanın onayladığı belli roller ve tipolojiler de sunmak gerekir. Goffman, yukarıdaki belirlemelerinden dolayı, denebilir ki, medyayı her tür gerçeklikle ilgili üretimi sıfatına göre öznelştirmeyi amaçlar. Bu anlamda medyatik söylemin oluşumu üzerinde iş gören her tür tutum ve davranış, mesajın görsel mizansenini için zorunludur. Özellikle görsel medyada her tür iletişim durumunun, daha eyleme dönüşmeden önce *görmeye* dönük oluşunun önemi anımsanacak olursa, böyle bir mizansenin kurulabilmesi için verilen onca çabanın hiç de boşuna olmadığı söylenebilir. Ancak, bu görsel mizansene çekilen dikkat yanlış yorumlara yol açmamalıdır. Öncelikle Goffman, medya alanında cereyan eden bir tartışmada söz alan tartışma katılımcılarını aktör'den ayırır. Daha doğrusu Goffman kişi'yi (personnage) aktör'den ayırır. Kişi, bireyin *derin*

beni ile ilgili olduğu halde, aktör'de bu *ben*, korumaya ya da kendi derin *benini* güçlendirmeye yarayan bir eylem araştırılıp özel bir düzenlemeye (sahnelemeye) uyarlanarak dışlaştırılır. Robert Bastien'in de belirttiği gibi:

"Goffman'a göre aktör, kişinin kamusal oluşumunun bir aracı, iskesesidir. Eğer Goffman bu imgenin açığa vurduğu patolojik ve fani görünüşe saldırıyorsa, dolayım, bu temsilin bir mirası olduğu içindir. Goffman'ın bize göstermeye alıştığı şey, dolayım, içeriğin eylem niteliğiyle temsil ettiği biçimsel duruma doğru genişlemesidir" (<http://www.rhpeo.org/reviews/2002/5/index.htm>).

Şu halde, Goffman terminolojisinde uzman tartışmacıların kamusal bireyin oluşumuna katkıları, her birinin özellikle görsel medyada birer aktör gibi davranmalarıyla mümkün olmaktadır. Kamusal söylemin, günümüzde yeni enformasyon teknolojilerine bağlı oluşu, söz konusu tartışmacıların önemini de artırmaktadır. Serge Proulx'un da deyimiyle;

"Yeni enformasyon teknolojilerine bağlı olan toplumsal söylem, gitgide iş adamları ve endüstrinin ticari girişimcileri tarafından dillendirilmeye ve sömürgeleştirilmeye başlamıştır" (Proulx, 1992: 222).

Aynı söylem, bağrında eleştirel kamusal aydınının oluşum koşullarını taşıması bakımından oldukça verimlidir. Ancak burada, kamusal aydını uzman tartışmacılardan ayıran temel fark, resmi medya alanında gitgide sömürgeleştirilmeye çalışılan bu söylemi rahatsız edici bir girişim ve sorgulayıcı bakış açılarıyla aşındırmaya çalışmaktan

ibarettir. Nitekim Roland Barthes'ın entelektüeli tanımlamada başvurduğu yargılar, tastamam böyle bir aşındırma denemesini doğrular niteliktedir:

"Bir bütücü gibi çalışan entelektüel!" diye yazmaktadır Barthes; "yasakoyucular, işadamları ve tacirler kalabalığıyla varolabilirdi ancak. O, (her şeyden önce) ideolojik çıkarları rahatsız eden kimsedir" (Barthes, 1981: 186).

Medya sahnesinde "ideolojik çıkarları rahatsız eden" böyle bir entelektüele karşılık, denebilir ki, Proulx'un sözünü ettiği "iş adamları ve endüstrinin ticari girişimcileri" arasında yaşanan söylem mücadelesi Goffman'ın tezlerini de güçlendirici niteliktedir. Çünkü Goffman'a göre, bir dizi gündelik etkileşim içinde, herkes pozisyon almaya, kamusal alandaki 'doğru konumu'nu edinmeye giderken; kaçınılmaz olarak, toplumsal temaslar bazı yakınlaşmalara, yan yana gelişlere neden olduğu kadar, bir dizi ideolojik kopuşu da beraberinde getirir. Ama genel olarak bu kopuşlar, kendiliğinden, Goffman'ın "onarıcı etkinlikler" adını verdiği şey sayesinde etkisiz hale gelir. Böylece, bu temaslar, daha gerçekleşir gerçekleşmez, bu kopuş ve gerginlikler tutumlar birliğini rahatsız eder ve böylece toplumsal ilişkiler pasifize olur (Bastien, 2002).

Ancak Goffman'ın öngörülleri bu kadarla sınırlı değildir. Bu onarıcı etkinlikler, eğer etkileşime katılan oyuncular aynı toplumsal kodlar ve kurallar sistemini paylaşıyorlarsa üretilebilirler ancak. Buna karşılık, bir iletişim olayına taraf olan oyuncular, eğer birbirinden uzak referans sistemlerine bağlıysalar, söz konusu onarıcı değişiklikler artık birbirine

bağlı değildir. Bunun da doğal bir sonucu olarak, bazı aktörlerin tepkileri önceden bilinemediğinden, onlarca kurulacak ilişkiler de artık kurulamaz hale gelir. Goffman, karamsarlığı o kadar ileri götürür ki, sonunda bu riski ortadan kaldırmak için, neredeyse insanlarla her türlü alışverişten sakınmak gibi bir düşünceyi dile getirir. Çünkü bu düşünceye göre gidilirse, insanların davranışları beklenmediktir diye bir sonuç da çıkarılabilir.

Ancak Goffman'ın verili bir konuşma ortamında konuşmacıların sürekli konum değiştirdiklerini dile getiren ünlü tezine göre, her konuşmacının belli bir söylemin belirgin kimliğini taşımasından söz edilemez. Dolayısıyla konuşmacıların beklenmedik tepkilerine koşut olarak, her konuşmacı -özellikle tv tartışma forumları düşünüldüğünde- beklenmedik bir kimlik sergiler. Goffman, *Damga. Olumsuzlukların Toplumsal Görünümleri* (Goffman, 1975) adlı yapıtında, bir kimseden beklediğimiz ya da toplumsal olarak beklenen kimlik yerine, sanal toplumsal kimlik kavramını betimler:

"Her toplumsal etkileşim olgusu" diye yazar Goffman; "öncelikle bir tanımlama konusu oluşturur, yani topluca yapılan bir iş, hemen her zaman yadsınmaz bir şekilde ahlaki bir nitelik taşıyan kurallara uygun etkileşimsel bir *modus vivendi* (geçici uzlaşma)'dir" (Goffman, 1975: 39).

Burada altı çizilmesi gereken husus, *geçici uzlaşmaya* dayalı bir etkileşimsel olayın katılımcılarının da sanal birer kimliğe sahip

olmalarının kaçınılmazlığıdır. Şu halde, medya alanı esas alınarak düşünülürse, tv'nin talep ettiği uzman tartışmacı tipolojisinin verili bir iletişim ortamında cereyan eden söylemsel olaylara geçici bir uzlaşmayla bağlanan taraflardan oluştuğu söylenebilir. Bu geçici uzlaşma, her şeyden önce, tarafların karşılıklı olarak gereksindikleri bir güvence arayışıdır. Yüzler, mimikler, jestler, suskunluklar da dahil olmak üzere, böylesi bir iletişimsel ortamda her şeyin dengede tutulması gerekir. Nitekim, yine Goffman'a borçlu olduğumuz *yüzün yönetimi* kavramı, yüz yüze gelmeyi gereken dengede tutmayı salık verir. Yüz, burada etkileşimde kendilik'in kuruluşunda ve diğerlerine kendini dayatmada eyleme değer katan imgeler (görüntüler) birliği şeklinde anlaşılmalıdır (Bastien, 2002). Bu ayrıntı önemlidir, çünkü aksi halde, tartışmacıların salt konuşma durumunda kalarak beyan üretmeyi tercih etmeleri düşünülemez. *Konuşma durumu* (episode conversationnel) kavramı, bununla birlikte, Goffman'ın vurgulamaya çalıştığı anlamıyla bir hareket düşüncesini açıklamak için kullanılabilir: Buna göre, konuşma durumu:

"Katılımcıların içinde yer aldıkları koşulların herhangi bir kısmı üzerine taşınan sözlerin komple süresi" dir (Goffman, 1981: 27).

Goffman, konuşma durumunu ayrıntılı biçimde şematize eder: Buna göre, yüz yüze bir iletişim eyleminde konuşan kişi, kesintisiz biçimde dört soru sorar: "Beni işitiyor mu?", "Beni dinliyor mu?", "Beni anlıyor mu?", "Bu konuda ne düşünüyor?".

Bu sorulara karşılık, dinleyici de şu tür sorular sormaktadır kendi kendine: "Ne demek istiyor?", "Böyle diyerek ne yapmak istiyor?", "Bu konuda ne düşünüyor?" (Bastien, 2002).

Tüm bu sorular, yüz yüze bir iletişim ortamında, sözlü olmayan ve işaretlere dayalı (kafa sallamalar, bakışlar, mimikler v.s.) biçimde de gelişebilir. Ancak son çözümlemede, bu sorular, konuşma ritüellerinin ayrıntılı bir analizi yoluyla toplumsal yaşamın oluşumunun gözlemlenmesine aracılık etmeleri bakımından önemlidir. Bu şematize edilmiş konuşma durumunun konumuz açısından asıl önemli yönü, verili bir iletişim ortamında öteki'yle kurulan iletişimin izlemesi gereken yalın güzergahı ortaya koyuşudur. Gerçekten de, Goffman'ın bakışı, öteki'nin gerçekliğini başka biçimde görmeye ve onu anlamaya yapılmış bir çağrı olarak görülebilir. Bastien'in de belirttiği gibi:

"İnançlarımız ve doğrularımız açısından değil, ama daha ziyade, öteki'nin bunlarla uzlaşması bakımından" (Bastien, 2002).

Sonuç

Toparlarsak, Goffman'ın verili bir iletişim durumunda katılımcıların kendi durumlarıyla girdikleri ilişkide yaşadıklarını öne sürdüğü rol karmaşasının doğal sonucu olarak, kendi ben'i karşısında öteki'leşen ve sürekli olarak konum ve kimlik değiştiren iletişim aktörlerinin tutarlı bir söylem kurup geliştirmelerinin pek mümkün olmadığı ortadadır. Ancak, katılımcılar açısından, söz konusu olan bu rol

bulanıklığı ve bir tartışmada belirgin ve tutarlı bir kimliğin kurulamayışı durumu, beraberinde denetlenemez söylemleri açığa vurduğu içindir ki, başlı başına otoriter bir tutumu yapılandırır. Bir konuşmanın tartışmaya dönüşmesi için, her şeyden önce, eşit ağırlıklı ya da görelî bir temsile dayalı farklı görüşler arasında bir 'çatışma'nın var olması şarttır. Medya alanında ve özellikle tv tartışma forumlarında rağbet gören tartışma biçimi, bu bakımdan, Goffman'ın altını çizdiği "geçici uzlaşma" kavramı temelinde düşünülmelidir. Medya alanında kamusal bir tartışmaya ya da konuşmaya taraf olanların sanal kimlikler ve söylemler arası bir çatışmaya ve dolayısıyla gerçekten *tartışmamaya* ve *konuşmamaya* aracı oldukları gibi bir sonucun ortaya çıktığı da söylenebilir rahatlıkla. Eğer "konuşan" kişinin söylemi, Goffman'ın iddia ettiği gibi, konuşmacının kendi konumuyla girdiği ilişkide yaşadığı rol karmaşasının belirgin bir dışavurumuysa, o kişinin öne sürdüğü enformasyonun güvenilirliği ile ilgili ciddi şüpheler var demektir. Dolayısıyla, medya alanı içinde onaylanmış söylemleriyle *güvenilir kılınmış* uzman tartışmacıların bu onaylanmış söylem ve konumlarının da yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Kaynakça

- BARTHES, Roland (1981); *Le Grain de la voix.: Entretiens 1962-1980*, Paris: Minuit.
- BASTIEN, Robert (2002); "Cinq textes utiles a un deblocage epistemologique et methodologique des recherches et interventions en promotion de la sante", (<http://www.rhpeo.org/reviews/2002/5/index.htm>).
- GOFFMAN, Erving (1981); *Façons de parler*, Paris: Minuit.
- GOFFMAN, Erving (1975); *Stigmaté. Les Usages sociaux des handicaps*, Paris: Minuit.
- PROULX, Serge (1992); "De l'utopie sociale a l'ideologie de la communication, CinemAction, no: 63.
- LIVINGSTON, Sonia et LUNT, Peter (1993); "Un public actif, un telespectateurs critique", *A la recherches du public*, HERMES, no:11-12, Paris: CNRS.